

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Допущено до захисту
«___» _____ 2025 р.
Зав. кафедри _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
на тему: «**ПРОЕКТ ТЕХНОЛОГІЇ РІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА 80
ТОНН ЯЛОВИЧИНИ**»
Project for the technology of annual production of 80 tons of beef

Виконав:

здобувач вищої освіти
денної форми навчання
ЛЕВИЦЬКИЙ Богдан Сергійович

Керівник:

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
БУЧКОВСЬКА Віта Іванівна

Оцінка захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Шкала ECTS _____

Допускається до захисту
«__» _____ 2025 р.
Гарант освітньо-професійної
програми «Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва»
спеціальності 204 «ТВППТ»
кандидат сільськогосподарських наук, доцент
_____ Віктор ШУПЛИК
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Кам'янець-Подільський 2025 р.

ЗМІСТ

ПРОЕКТНЕ ЗАВДАННЯ	
РЕФЕРАТ	
ВСТУП	3
1. СОЦІАЛЬНО ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ	
2. ВИБІР, РОЗВЕДЕННЯ, ГОДІВЛЯ ТА УТРИМАННЯ ТВАРИН.....	
<i>2.1. Вибір поголів'я тварин, продуктивність і відтворення стада</i>	
<i>2.2. Система годівлі тварин та забезпечення їх кормами</i>	
<i>2.3. Технологія утримання тварин</i>	
3. ПОТРЕБА ГОСПОДАРСТВА У ПРИМІЩЕННЯХ, МАШИНАХ ТА МЕХАНІЗМАХ.....	
<i>3.1. Потреба у приміщеннях та їх розташування</i>	
<i>3.2. Облаштування основного виробничого приміщення</i>	
<i>3.3. Механізація виробничих процесів.....</i>	
4. ПЕРВИННА ПЕРЕРОБКА МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	
5. ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМ ПРОЦЕСОМ	
6. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ	
7. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	
8. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	5
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	7

ВСТУП

Актуальність. Сільське господарство, зокрема тваринництво, є важливою галуззю економіки, що забезпечує населення якісними харчовими продуктами. Виробництво яловичини є одним із ключових напрямів розвитку агропромислового комплексу, оскільки цей вид м'яса користується високим попитом серед споживачів завдяки своїм поживним властивостям та смаковим якостям. Забезпечення належного рівня виробництва яловичини вимагає комплексного підходу, що включає оптимізацію кормової бази, впровадження інноваційних методів утримання худоби, використання сучасного обладнання та впровадження автоматизованих систем контролю. Впровадження таких технологій дозволить підвищити продуктивність ферми, мінімізувати витрати та покращити якість кінцевого продукту.

В умовах зростання населення та підвищення вимог до якості харчових продуктів актуальність розвитку м'ясного тваринництва значно зростає. Україна має значний потенціал для розвитку цієї галузі завдяки наявності великих сільськогосподарських угідь, сприятливого клімату та багаторічного досвіду вирощування великої рогатої худоби. Для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробника необхідно застосовувати новітні технології утримання та відгодівлі худоби, що сприятиме підвищенню продуктивності тварин та покращенню їхніх якісних характеристик.

Таким чином, **метою кваліфікаційної роботи** було розробити проект технології виробництва 80 тонн яловичини.

Для досягнення поставленої мети ставили та вирішували такі **завдання**:

- вибір породи тварин та річний їх рух на фермі;
- розробка системи годівлі тварин і забезпечення їх кормами;
- вибір оптимальної системи утримання тварин;
- облаштування основного виробничого приміщення та розрахунок потреби в машинах, механізмах і обладнанні;
- можливість первинної переробки молодняка в господарстві;
- організація і управління процесом виробництва яловичини;
- економічна оцінка впровадження проекту.

Об'єкт дослідження – технологія виробництва яловичини.

Предмет дослідження. Породи великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності, система годівлі і забезпечення кормами, умови утримання, процеси управління, охорона праці та навколишнього середовища, економічна ефективність даного виробництва.

Наукова новизна. Під час виконання кваліфікаційної роботи вперше було технологію виробництва 80 тонн яловичини.

Практичне значення У результаті реалізації проекту передбачається отримання 80 тонн високоякісної яловичини, що відповідатиме міжнародним стандартам безпечності харчових продуктів. Впровадження ефективних технологій утримання худоби дозволить знизити затрати виробництва та підвищити конкурентоспроможність продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Крім того, проект сприятиме створенню 10 нових робочих місць, розвитку інфраструктури регіону та зростанню надходжень до місцевих бюджетів.

Крім того, очікується покращення рівня екологічної безпеки за рахунок раціонального використання ресурсів, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та впровадження системи екологічного моніторингу. Оптимізація виробничих процесів сприятиме підвищенню енергоефективності підприємства, що зменшить витрати на утримання ферми та сприятиме екологічно відповідальному веденню бізнесу.

Виконання даної кваліфікаційної роботи є випускною роботою і підтверджує завершення процесу навчання за ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» першого (бакалаврського) рівня освіти.

Апробація результатів. Робота пройшла попередній захист на кафедрі протокол №6 від 30.05.2025. Результати досліджень було висвітлено на міжнародний молодіжний конгрес «Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування». 27-28 березня 2025, Україна, Львів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Розробка та впровадження технологій з виробництва яловичини має важливе значення для забезпечення населення високоякісними білковими продуктами харчування, дозволяє створити додаткові робочі місця, підвищить доступність цього продукту до споживання населенням.
2. Для виробництва 80 тонн яловичини на фермі обрали відгодівлю молодняку абердин ангуської породи з цілорічним безприв'язним утриманням. Для цього планується утримувати 200 корів, 4 бугаїв-плідників. При цьому за рік буде вироблено 400 ц приросту від відгодівельного молодняку та 400 – від вибракування корів та телиць, що загалом складе 800 ц.
3. Годівлю доцільно застосовувати двохразову, на силосно-сінажно-концентратних раціонах в зимовий та трав'янистих – у літній періоди. Для цього слід необхідно заготовити 9853,2 ц сіна бобового, 5747,7 ц сіна злакового, 19706,4 силосу кукурудзяного, 16422 ц сінажу бобового, 55651,2 ц зелених кормів та відповідно 60139,6 та 865,4 дерті злакової та бобової.
4. Вибір території ферми провели у відповідності до санітарних вимог, а розташування приміщень – з врахуванням панівних вітрів та протипожежних заходів. Площа ферми становить 2 га. Для утримання тварин вибрано три приміщення з безприв'язним утриманням. Для роздачі кормів будемо використовувати кормозмішувач-роздавач Bravo Rotomix RTX 5000, а для видалення гною робот-прибиральник Lely Discovery 120 Collector.
5. Для організації технологічного процесу при виробництві яловичини, на нашу думку, достатньо шість працівників тваринництва, три нічні охоронці, які працюють позмінно, один бухгалтер. Враховуючи додаткову робочу силу на фермі буде працювати 10 чоловік.
6. Здачу тварин на забій у відповідності до ветеринарних вимог, транспортування тварин на м'ясопереробний пункт здійснюватиметься на спеціальних скотовозах або звичайних автомобілях з нарощеними бортами не менше 100-110 см. При доставці тварин на м'ясокомбінат одразу ж відмічають час прибуття. Тварини, що надійшли на скотобазу, оглядаються

приймальником, визначається їх вгодованість відповідно до існуючих стандартів та зважуються. Тварин приймають у присутності здавача.

7. При виробництві тваринницької продукції потрібно не лише зберігати, а й поліпшувати екологічну ситуацію сільськогосподарського виробництва. Запорукою найбільш злагодженого технологічного процесу є дотримання при виробництві заходів з охорони праці та протипожежних правил як основи збереження найвищої цінності нашої держави – життя і здоров'я працівників.
8. Виходячи з того, що затрати на корми становлять 75% всіх затрат на виробництво яловичини, собівартість 1 кг яловичини буде складати на рівні 82 грн, при реалізаційній ціні 93 грн за 1 кг ми отримаємо чистий прибуток на рівні 880000 грн., а рентабельність – 13,4%, що є показником достатньої економічної ефективності виробництва яловичини.
9. Таким чином, пропонуємо до впровадження розроблену технологію виробництва оскільки спорудження відгодівельної ферми є джерелом стабільного виробництва яловичини, а також маловитратного, енерго- та ресурсозберігаючого виробництва. Що забезпечить населення високоякісними продуктами харчування та створить додаткові робочі місця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко П. Д. Технологія виробництва продукції тваринництва. 2020. 416 с.
2. Безприв'язне утримування худоби. <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo/item/8023-osoblyvosti-riznykh-system-utrymannia-vrkh-bezpryviazne-utrymannia.html> (дата звернення: 12.04.2025).
3. Білявський, Г.О. Основи загальної екології: Підручник. К.: Либідь, 1993. – 304 с.
4. Булгаков В. Є. Годівля та утримання м'ясної худоби / В. Булгаков, М. Ященко. К. : Урожай, 1990. – 216 с..
5. Буркат В.П. Довідник з тваринництва. Київ: Урожай, 2015.- 277с.
6. Вдовиченко, Ю.Д. Проблеми розведення м'ясної худоби в Україні. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Суми, 2009. Вип. 17. – С. 272 -276.
7. Годівля м'ясної худоби. <https://propozitsiya.com/ua/vidgodivlya-myasnoyi-hudobi> (дата звернення: 11.04.2025).
8. Головач П.П. Організація і управління тваринницьким виробництвом : навч. посіб. 2019. - 256 с.
9. Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2025).
10. Довідник з охорони праці в сільському господарстві / С.Д. Лахман, В.П. Целинський, С.М. Козирев та ін. К.: Урожай, 1990. – 400 с.
11. Захаренко М.О., Польовий Л.В., Яремчук О.С. Практикум проектування та будівництва підприємств з виробництва продукції тваринництва: 2013.- 215с.
12. Кандиба В. М. Економічна ефективність вирощування бичків до підвищених вагових категорій. *Вісник с.-г. науки*. 1984. № 11. С. 70–73..
13. Ковальчук, В. Як зробити скотарство рентабельним. *Пропозиція* 2010. №7. С. 74-78.

14. Лахман, С.Д. Довідник з охорони праці в сільському господарстві. К.: Урожай, 1990. – 400 с.
15. Маховський, Д. В. Сучасні тенденції розвитку регіонального ринку м'яса в Україні. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки: зб. наук. пр.* Маріуполь, 2017. Вип. 33. С. 58-64.
16. Методика відгодівлі худоби. <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/9073.pdf> (дата звернення: 11.04.2025).
17. Методичні рекомендації з технології утримання великої рогатої худоби. <https://studfile.net/preview/9955739/page:2/> (дата звернення: 11.04.2025).
18. Механізація виробничих процесів. <https://estw.com.ua/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F> <https://traktorist.ua/catalog?page=1&category=tehnika-dlya-tvarinnitstva> (дата звернення: 05.05.2025).
19. Міщенко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі. Кіровоград, 1998. – 294 с.
20. Міщенко, І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі. Кіровоград, 1998. – 294 с.
21. Олійник С.О. Технологічні прийоми щодо здешевлення витрат при вирощуванні м'ясної худоби. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми.* 2002. Вип. 6. – С. 457-460.
22. Орел В. М. Оцінка сучасного стану та перспективи розвитку регіонального ринку м'яса та м'ясної продукції. *Економічний аналіз: зб. наук. пр. Тернопіль,* 2014. № 3. Том 18. С. 70-74.
23. Основи м'ясного скотарства. <https://buklib.net/books/34820/> (дата звернення: 10.04.2025).
24. Первинна переробка молодняку великої рогатої худоби. <https://kurkul.com/spetsproekty/298-tehnologiya-zaboyu-vrh> (дата звернення: 10.04.2025).
25. Поліська м'ясна порода. Енциклопедія сучасної України. *Куркулі* <https://esu.com.ua/article-16853> (дата звернення: 02.04.2025).

26. Прив'язне утримання худоби. <https://uvt.com.ua/pryviazne-utrymannia-khudoby/> (дата звернення: 12.04.2025).
27. Про затвердження правил ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби: Наказ Мінагрополітики України №49 від 19.03.2005. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-05> (дата звернення: 05.04.2025).
28. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO). <http://www.fao.org> (дата звернення: 10.04.2025).
29. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування галузі м'ясного скотарства в умовах кризи. *Зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету (ек. науки)* / За ред.. В.А. Рудьєва. – В.: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2010. №2 (10). 421 с.
30. Рекомендації щодо охорони довкілля ЄС та USDA щодо сталого ведення тваринництва.
31. Скрипник А. В. Виробництво м'ясопродуктів: світова та вітчизняна тенденція. *Економіка АПК*. 2014. № 3. 17 с.
32. Способи утримання великої рогатої худоби. <https://tk-ecoresurs.com.ua/ua/blog/sposobyi-soderzhaniya-krupnogo-rogatogo-skota.html> (дата звернення: 12.04.2025).
33. Сухоруков, В. Перспективні технології і комплекти обладнання для відгодівлі великої рогатої худоби. *Тваринництво України*. 2009. №4. – С. 9-11.
34. Ткачук, В.П. Ефективність поєднання м'ясних порід при схрещуванні з чорно-рябою худобою на Поліссі. *Розведення і генетика тварин. Міжвідомчий тематичний науковий збірник*. К.: Агропромиздат, 2003. Вип. 35. – С. 137-140.
35. Угнівенко А. Основні принципи ведення м'ясного скотарства. *Тваринництво України*. 1993. № 2. С. 6.
36. Україна CIWF. Охорона тварин. <https://ciwf.in.ua/?p=3698> (дата звернення: 04.04.2025).
37. Утримання м'ясної худоби. https://elib.tsatu.edu.ua/dep/mtf/tsapk_2/page6.html (дата звернення: 12.04.2025).

38. Характеристика абердин-ангуської породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/4-aberdin-anguska> (дата звернення: 31.03.2025).
39. Характеристика волинської м'ясної породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/29-volinska-myasna> (дата звернення: 31.03.2025).
40. Характеристика кіанської породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/49-kianska> (дата звернення: 05.04.2025).
41. Характеристика поліської м'ясної породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/69-poliska-myasna> (дата звернення: 02.04.2025).
42. Характеристика симентальської породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/78-simentalska> (дата звернення: 31.03.2025).
43. Характеристика української м'ясної породи. *Куркулі*.
<https://kurkul.com/porody/91-ukrayinska-myasna> (дата звернення: 02.04.2025).
44. Характеристика шарольської породи. *Куркулі*.
<https://agromega.in.ua/korovu/porody-koriv/sharole-sharolezka-289.html> (дата звернення: 04.04.2025).
45. Чупринко, О. Формування м'ясної продуктивності у тварин різних генотипів чорно-рябої худоби в умовах Полісся. *Тваринництво України*. 2009. №3. – С.16-17.